

UZASADNIENIE

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. Projekt ustawy jest wykonaniem przyjętej przez rządowy Zespół ds. koordynacji procesu legislacyjnego wdrażającego deregulację inicjatywy zawartej w fiszce MNiSW-4-197 (ID 1719). Celem projektowanej zmiany jest umożliwienie pracodawcom potwierdzania w uczelni danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów wydanym w postaci papierowej.

Strona społeczna – Zespół SprawdzaMY w postulatach przekazanych Zespołowi ds. koordynacji procesu legislacyjnego wdrażającemu deregulację wskazał, że pracodawcy nie mogą zweryfikować bezpośrednio w uczelni, czy dane zawarte w dyplomie ukończenia studiów przedłożonym przez pracownika lub kandydata do pracy są prawdziwe, ponieważ w świetle stanowiska prezentowanego przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych co do zasady przepisy krajowe nie przewidują uprawnienia pracodawcy do występowania do innych podmiotów w celu potwierdzenia lub sprawdzenia prawdziwości dokumentów przedłożonych przez pracowników lub kandydatów do pracy w toku rekrutacji i danych zawartych w tych dokumentach. Dodatkowo w ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych praktyka polegająca na pozyskiwaniu w tej sytuacji zgód pracowników lub kandydatów do pracy na weryfikowanie prawdziwości złożonych oświadczeń i danych zawartych w przedłożonych dokumentach również nie znajduje oparcia w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), ponieważ wyrażenie zgody na takie działania nie byłoby dobrowolne. W efekcie, mimo że pracodawca ma obowiązek zatrudniać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, nie ma realnych narzędzi, aby to skutecznie zweryfikować ich posiadanie, np. w zakresie wykształcenia.

Co prawda, w przepisach ustawy przewidziano procedurę uwierzytelniania dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów (co dotyczy np. dyplomu ukończenia studiów wydawanego absolwentowi studiów zgodnie z art. 77 ustawy), niemniej procedura ta ma zastosowanie do obrotu prawnego tych dokumentów z zagranicą (art. 78 ust. 1 ustawy). Uwierzytelnienie jest dokonywane, na wniosek absolwenta studiów, przez dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i polega na poświadczeniu

autentyczności podpisu i funkcji osoby podpisującej dokument lub tożsamości pieczęci urzędowej uczelni, którą jest opatrzony ten dokument (art. 78 ust. 2 i 3 ustawy). Przepisy ustawy w ich obecnym kształcie nie przewidują jednak możliwości uwierzytelniania danych zawartych w dyplomie studiów na potrzeby pracodawców.

W związku z powyższym proponuje się dodanie w ustawie art. 77a, który określa warunki i sposób składania przez pracodawcę wniosku o potwierdzenie przez uczelnię danych zawartych w przedkładanym pracodawcy przez kandydata do pracy albo pracownika dyplomie ukończenia studiów - w przypadku powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do ich prawdziwości. Zgodnie z projektowaną regulacją uczelnia, na wniosek pracodawcy mającego interes prawny, potwierdza zgodność danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów wydanym w postaci papierowej z danymi zawartymi w prowadzonej przez siebie dokumentacji przebiegu studiów, o której mowa w art. 74 ust. 2 pkt 2 i 3, tj. teczce akt osobowych studenta oraz w księdze dyplomów.

Przewiduje się, że wniosek o potwierdzenie danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów wydanym w postaci papierowej, składany przez pracodawcę na adres do doręczeń elektronicznych uczelni, będzie zawierać: nazwę i adres siedziby pracodawcy, a w przypadku pracodawcy będącego osobą fizyczną – adres miejsca zamieszkania lub adres prowadzenia działalności, numer REGON, adres do doręczeń elektronicznych, dane dotyczące dyplomu ukończenia studiów – imię (imiona) i nazwisko absolwenta, numer dyplomu ukończenia studiów oraz zakres danych w nim zawartych, których ma dotyczyć potwierdzenie, wskazanie interesu prawnego oraz oświadczenie, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o wstępnym zweryfikowaniu dyplomu ukończenia studiów pod kątem zabezpieczeń przed fałszerstwem, w odniesieniu do dokumentów posiadających takie zabezpieczenia.

Mając na uwadze charakter wniosku, proponuje się, aby uczelnia była obowiązana udzielić informacji niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku – takie określenie terminu jest spowodowane tym, że rozpatrzenie przedmiotowego wniosku będzie wymagać ze strony uczelni angażowania różnych jednostek wewnątrzuczelnianych (w tym archiwum uczelni). Udzielana przez uczelnię informacja, po rozpatrzeniu wniosku o potwierdzenie danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów wydanym w postaci papierowej, będzie opatrzona podpisem zaufanym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym rektora albo osoby upoważnionej przez niego do wydania informacji oraz będzie zawierała wskazanie stanowiska służbowego osoby podpisującej. Zakłada się, że

przesłanką wystąpienia z wnioskiem będzie powzięcie uzasadnionych wątpliwości co do autentyczności danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów np. po weryfikacji zabezpieczeń przed fałszerstwem określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1669, z późn. zm.), w odniesieniu do dokumentów posiadających takie zabezpieczenia.

Przewiduje się, że udzielenie informacji przez uczelnię będzie odpłatne – wysokość opłaty będzie wynosiła 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Potwierdzenie wniesienia opłaty wnioskodawca będzie dołączał do wniosku.

Projektowana regulacja będzie miała korzystny wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorców będących pracodawcami, którzy uzyskają możliwość potwierdzenia w uczelni danych zawartych w dyplomie ukończenia studiów pracownika albo kandydata do pracy. Będzie też w sposób pozytywny oddziaływała na rynek pracy oraz na gospodarkę, zwiększając bezpieczeństwo pracodawców, w kontekście zatrudniania osób z wymaganymi kwalifikacjami, a tym samym ogólne bezpieczeństwo uczestników obrotu gospodarczego korzystających z usług przedsiębiorców, będących pracodawcami tych osób.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Należy wskazać, że brak jest możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowana ustawa nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.